ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 25ης Μαΐου 2016 [1]

Υπόθεση C-30/15 P

Simba Toys GmbH & Co. KG
κατά

Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)

«Αίτηση αναίρεσης — Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Κανονισμός (ΕΚ) 207/2009 — Λόγος απαραδέκτου ή ακυρότητας — Τρισδιάστατο σήμα αποτελούμενο από το σχήμα του προϊόντος — Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος — Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i — Σημείο αποτελούμενο αποκλειστικά από το σχήμα που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος — Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii — Σχήμα του κύβου του Ρούμπικ»

Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση αίτηση αναίρεσης βάλλει κατά της απόφασης που εξέδωσε το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 25 Νοεμβρίου 2014 στην υπόθεση Simba Toys κατά ΓΕΕΑ – Seven Towns (σχήμα κύβου του οποίου οι έδρες έχουν δομή πλέγματος) [2], με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ακύρωσης που ασκήθηκε κατά της απόφασης του δεύτερου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) [3] σχετικά με διαδικασία κήρυξης ακυρότητας μεταξύ της Simba Toys GmbH & Co. KG και της Seven Towns Ltd.

2. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του EUIPO περί απόρριψης της αίτησης που υπέβαλε η γερμανική εταιρία κατασκευής παιχνιδιών Simba Toys (στο εξής: Simba Toys ή αναιρεσείουσα) ζητώντας να κηρυχθεί η ακυρότητα τρισδιάστατου εμπορικού σήματος, καταχωρισθέντος για «τρισδιάστατα παζλ» και συνιστάμενου στο σχήμα του κύβου του Ρούμπικ.

3. Η αναιρεσείουσα προβάλλει μεταξύ άλλων παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημεία i και ii, του κανονισμού (ΕΕ) 207/2009 [4], οι οποίες αφορούν σημεία συνιστάμενα στο σχήμα του ίδιου του προϊόντος.

4. Όπως είχα ήδη την ευκαιρία να επισημάνω στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, το ζήτημα που εγείρουν τα σημεία τέτοιου είδους χαρακτηρίζεται από κάποια ιδιαιτερότητα, λόγω του κινδύνου να επεκταθεί το συμφυές με την καταχώριση του σήματος δικαίωμα της αποκλειστικότητας και σε πρακτικής φύσης χαρακτηριστικά ορισμένου προϊόντος τα οποία εκδηλώνονται στο σχήμα του τελευταίου. Οι

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η πολωνική.

2 — T-450/09, EU:T:2014:983 (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

3 — Όπως η ονομασία αυτή προκύπτει από το άρθρο 1, σημείο 7, του κανονισμού (ΕΕ) 2015/2424 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 341, σ. 21, στο εξής: EUIPO).

4 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1).

διατάξεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, του κανονισμού 207/2009 καθιστούν αδύνατη τη μονοπώληση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ορισμένου προϊόντος, αποτρέποντας την εφαρμογή του δικαίου των σημάτων για σκοπό ο οποίος δεν συνάδει με τις αρχές στις οποίες στηρίζεται το εν λόγω δίκαιο[5].

5. Μολονότι κατά τα τελευταία έτη το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα ερμηνεύσει τις διατάξεις αυτές[6], εντούτοις η εφαρμογή τους εξακολουθεί να προκαλεί έντονες συζητήσεις.

Νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 207/2009

6. Το άρθρο 7 του κανονισμού 207/2009[7], το οποίο διέπει τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου, ορίζει, στην παράγραφό του 1, στοιχείο ε′, τα εξής:

«1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

[…]

ε) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά:

i) από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος·

ii) από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος·

[…]».

5 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Hauck (C-205/13, EU:C:2014:322, σημεία 25 έως 40).

6 — Βλ. αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 2002, Philips (C-299/99, EU:C:2002:377, της 14ης Σεπτεμβρίου 2010), Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516), της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, στο εξής: απόφαση Pi-Design), της 18ης Σεπτεμβρίου 2014, Hauck (C-205/13, EU:C:2014:2233), και της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Société des Produits Nestlé (C-215/14, EU:C:2015:604). Στο σημείο αυτό παραπέμπω επίσης στη νομολογία που αφορά αντίστοιχη διάταξη περιεχόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), και στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25).

7 — Στην υπό κρίση υπόθεση έχουν εφαρμογή οι ουσιαστικές διατάξεις του κανονισμού 207/2009, ισχύουσες την 1η Σεπτεμβρίου 2009, δηλαδή κατά την ημερομηνία έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης του EUIPO. Κατά τα λοιπά, οι προηγούμενες διατάξεις, ισχύουσες κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης κήρυξης ακυρότητας, έχουν πανομοιότυπη διατύπωση [άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1)].

Διαδικασία ενώπιον του EUIPO

7. Την 1η Απριλίου 1996, η Seven Towns υπέβαλε στο EUIPO αίτηση καταχώρισης σήματος συνιστάμενου στο κατωτέρω απεικονιζόμενο τρισδιάστατο σημείο (στο εξής: επίμαχο σημείο), για «τρισδιάστατα παζλ» της κατηγορίας 28, κατά την έννοια του διακανονισμού της Νίκαιας που αφορά τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί:

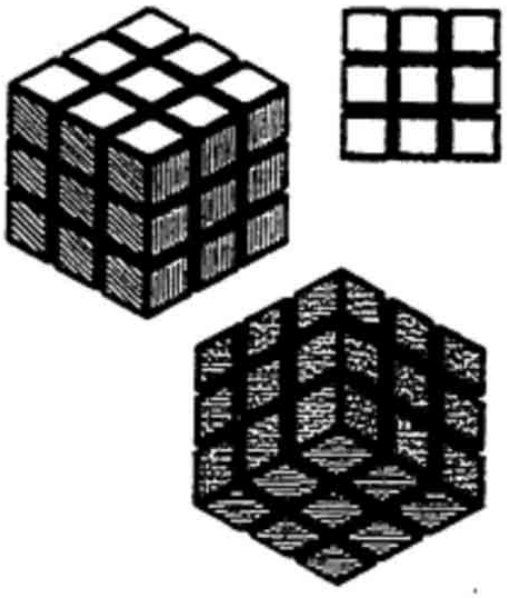

.

8. Το σημείο αυτό καταχωρίστηκε στις 6 Απριλίου 1999 (αριθ. 162784).

9. Στις 15 Νοεμβρίου 2006, η Simba Toys υπέβαλε αίτηση με την οποία ζήτησε, επικαλούμενη το άρθρο 51, παράγραφος 1, στοιχείο α′, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′ και ε′, του κανονισμού 40/94[8], να ακυρωθεί η καταχώριση αυτή. Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2008, το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO απέρριψε την ανωτέρω αίτηση. Κατά της απόφασης αυτής, η Simba Toys άσκησε προσφυγή στις 23 Οκτωβρίου 2008.

10. Με απόφαση της 1ης Σεπτεμβρίου 2009 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO απέρριψε την προσφυγή.

11. Στο πλαίσιο απόρριψης του λόγου που αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i, του κανονισμού 207/2009, το τμήμα προσφυγών αποφάνθηκε ότι το επίμαχο σχήμα δεν έχει προδήλως τη μορφή παζλ και ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το εν λόγω σχήμα επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος. Σχετικά με τον λόγο τον αντλούμενο από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009, το τμήμα προσφυγών διαπίστωσε, μεταξύ άλλων, ότι τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του σχήματος, και ειδικότερα «το σχήμα κύβου με δομή πλέγματος», δεν παρέχει καμία ένδειξη όσον αφορά τη λειτουργία του προϊόντος, ούτε καν όσον αφορά την ύπαρξη οποιασδήποτε λειτουργίας.

8 — Ανάλογες διατάξεις περιλαμβάνονται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο α′, και στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′ και ε′, του κανονισμού 207/2009.

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

12. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 6 Νοεμβρίου 2009, η Simba Toys άσκησε προσφυγή ακύρωσης της προσβαλλόμενης απόφασης.

13. Η Simba Toys προέβαλε οκτώ λόγους, εκ των οποίων οι δύο –ο δεύτερος και ο τρίτος– αφορούσαν το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημεία i και ii, αντιστοίχως του κανονισμού 207/2009.

14. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή στο σύνολό της ως αβάσιμη.

15. Με τις σκέψεις 27 έως 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον δεύτερο λόγο, ο οποίος υποδιαιρούνταν σε οκτώ σκέλη και αφορούσε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009.

16. Παραθέτοντας τη νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης, και ιδιαιτέρως την απόφαση Lego Juris κατά ΓΕΕΑ [9] (σκέψεις 31 έως 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης), το Γενικό Δικαστήριο προσδιόρισε καταρχάς τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα του επίμαχου σημείου, επισημαίνοντας ότι αυτά συνίστανται, πρώτον, στο σχήμα του κύβου, και δεύτερον, στη δομή πλέγματος που εμφανίζεται σε καθεμία από τις έδρες του κύβου (σκέψεις 43 έως 47 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

17. Ακολούθως, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι πρέπει να εξετασθεί αν τα προμνημονευθέντα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα «ανταποκρίνονται» άπαντα σε τεχνική λειτουργία του οικείου προϊόντος (σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

18. Το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε το σημείο 28 της προσβαλλόμενης απόφασης κατά του οποίου βάλλει η προσφεύγουσα (νυν αναιρεσείουσα): «κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, [στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009], οι λόγοι ακυρότητας τρισδιάστατου σήματος πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικώς στην εξέταση της αναπαραστάσεως του σήματος όπως έχει κατατεθεί, και όχι σε αδιόρατα προβαλλόμενα ή υποθετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα»· οι γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος «δεν υποδηλώνουν κάποια ιδιαίτερη λειτουργία, ακόμη και αν λαμβάνονται υπόψη τα προϊόντα, δηλαδή τα "τρισδιάστατα παζλ"»· στο πλαίσιο εκτίμησης της υπό κρίση υπόθεσης δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη η «πασίγνωστη» δυνατότητα περιστροφής των σειρών του παζλ που φέρει την ονομασία «κύβος του Ρούμπικ» και να εντοπισθεί η λειτουργικότητα, «κατά τρόπο αθέμιτο και αναδρομικό», στις αναπαραστάσεις· το σχήμα κύβου με δομή πλέγματος δεν παρείχε καμία ένδειξη όσον αφορά τη λειτουργία του, ούτε καν όσον αφορά την ύπαρξη κάποιας λειτουργίας, «ήταν [δε] αδύνατο να γίνει δεκτό ότι μπορούσε να παράσχει κάποιο [ανταγωνιστικό] πλεονέκτημα ή τεχνικό αποτέλεσμα ως προς τον τομέα των τρισδιάστατων παζλ»· το [εξεταζόμενο] σχήμα ήταν κανονικό και γεωμετρικό και δεν παρείχε «καμία ένδειξη ως προς το παζλ που [αναπαριστούσε]».

19. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το πρώτο, το δεύτερο και το έβδομο σκέλος του δεύτερου λόγου της προσφεύγουσας, τα οποία στηρίζονταν στο επιχείρημα ότι οι μαύρες γραμμές του πλέγματος του κύβου «αποτελούν συνέπεια λειτουργίας», συνιστάμενης στην περιστροφή ή οποιαδήποτε άλλη δυνατότητα κινήσεως ορισμένων στοιχείων του παζλ (σκέψεις 51 έως 55 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης), ή ότι επίσης «επιτελούν τη λειτουργία αυτή» διαχωρίζοντας τα ατομικά στοιχεία του παζλ κατά τέτοιο τρόπο, ώστε αυτά να μπορούν να κινούνται μέσω περιστροφικών κινήσεων (σκέψεις 56 έως 62 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

9 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010 (C-48/09 P, EU:C:2010:516).

20. Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το τρίτο και το τέταρτο σκέλος του δεύτερου λόγου τα οποία στηρίζονταν, αντιστοίχως, στο επιχείρημα ότι δεν ελήφθη υπόψη το γενικό συμφέρον το οποίο υπηρετεί η σχετική διάταξη (σκέψεις 63 έως 64 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης), καθώς και σε επικρίσεις των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη συναφώς το EUIPO (σκέψεις 65 έως 68 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

21. Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το πέμπτο σκέλος του δεύτερου λόγου, με το οποίο η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι, ακριβώς όπως στην υπό κρίση υπόθεση, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Philips [10] και Lego Juris κατά ΓΕΕΑ – Mega Brands (Κόκκινο τούβλο Lego) [11], η τεχνική λειτουργία των σχημάτων επίσης δεν συναγόταν άμεσα από το σημείο (σκέψεις 69 έως 72 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

22. Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το έκτο και το όγδοο σκέλος του δεύτερου λόγου, τα οποία στηρίζονταν, αντιστοίχως, σε προβαλλόμενη έλλειψη εναλλακτικών σχημάτων δυνάμενων να επιτελέσουν την ίδια τεχνική λειτουργία καθώς και στο επιχείρημα ότι παρόμοια τρισδιάστατα παζλ ήταν ήδη γνωστά πριν την κατάθεση του επίμαχου σήματος (σκέψεις 73 έως 76 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

23. Με τις σκέψεις 78 έως 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τον τρίτο λόγο, ο οποίος στηριζόταν σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i, του κανονισμού 207/2009.

24. Με τις επόμενες σκέψεις της απόφασης το Γενικό Δικαστήριο έκρινε αβάσιμους και τους λοιπούς λόγους που προέβαλε η προσφεύγουσα, απορρίπτοντας κατά συνέπεια την προσφυγή στο σύνολό της.

Αιτήματα των διαδίκων

25. Με την αίτηση αναίρεσης η Simba Toys ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση του τμήματος προσφυγών και να καταδικάσει το EUIPO και τη Seven Towns στα δικαστικά έξοδα τόσο της αναιρετικής όσο και της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαδικασίας.

26. Το EUIPO και η Seven Towns ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναίρεσης και να καταδικάσει τη Simba Toys στα δικαστικά έξοδα.

Ανάλυση

27. Η αναιρεσείουσα προβάλλει έξι λόγους αναίρεσης. Ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αντλούνται, αντιστοίχως, από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii και σημείο i, του κανονισμού 207/2009 [12].

28. Θα αρκεστώ στην ανάλυση των δύο προμνησθέντων λόγων, οι οποίοι, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της αναιρετικής διαδικασίας, έχουν κατά τη γνώμη μου καθοριστική σημασία για την επίλυση της υπό κρίση υπόθεσης.

10 — Απόφαση της 18ης Ιουνίου 2002 (C-299/99, EU:C:2002:377).

11 — Απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2008 (T-270/06, EU:T:2008:483).

12 — Οι λοιποί λόγοι αντλούνται από παράβαση των ακόλουθων διατάξεων του κανονισμού: άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο iii (τρίτος λόγος), άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β′, (τέταρτος λόγος), άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, (πέμπτος λόγος) και άρθρο 76, παράγραφος 1, του κανονισμού (έκτος λόγος).

Ratio legis του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 207/2009

29. Όπως είχα ήδη την ευκαιρία να επισημάνω [13], το γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζονται οι λόγοι απαραδέκτου καταχώρισης που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 207/2009 έγκειται στην ανάγκη να διατηρηθούν στη δημόσια σφαίρα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα ορισμένου προϊόντος τα οποία αντικατοπτρίζονται στο σχήμα του.

30. Ο δικαιολογητικός λόγος της ρύθμισης αυτής συνάγεται από τις αξιακές αρχές του συστήματος προστασίας των σημάτων. Το σύστημα αυτό αποβλέπει καταρχάς στην καθιέρωση θεμιτού ανταγωνισμού μέσω ενίσχυσης της διαφάνειας της αγοράς. Η αποκλειστική χρήση συγκεκριμένου σημείου δεν περιορίζει κατά κανόνα την ελευθερία των ανταγωνιστών να προσφέρουν τα προϊόντα τους. Οι ανταγωνιστές έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν ελεύθερα από τη δεξαμενή των δυνητικών σημείων, ο αριθμός των οποίων είναι στην πραγματικότητα απεριόριστος.

31. Παρά ταύτα, σε ορισμένες περιπτώσεις η ύπαρξη αποκλειστικών δικαιωμάτων επί του σήματος ενδέχεται να συνεπάγεται νόθευση του ανταγωνισμού. Τούτο ισχύει ιδιαιτέρως στην περίπτωση καταχώρισης σημείων τα οποία απεικονίζουν το σχήμα ορισμένου προϊόντος.

32. Η διάταξη του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 207/2009 έχει σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο χορήγησης αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω της καταχώρισης ενός σχήματος, στις περιπτώσεις που η καταχώριση αυτή προβλέπει δικαίωμα αποκλειστικότητας επί των ουσιωδών χαρακτηριστικών του προϊόντος τα οποία είναι θεμελιώδη για τη λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά. Τούτο θα οδηγούσε σε υπονόμευση του σκοπού για τον οποίο καθιερώθηκε το σύστημα προστασίας των σημάτων.

33. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο i, του κανονισμού 207/2009 δεν επιτρέπει την καταχώριση σχήματος του οποίου τα ουσιώδη χαρακτηριστικά επιβάλλονται από τη φύση του οικείου προϊόντος [14]. Κατά τη διάταξη αυτή, δεν μπορούν να καταχωριστούν σχήματα των οποίων τα ουσιώδη χαρακτηριστικά είναι συμφυή με τη λειτουργία ή τις λειτουργίες γένους του οικείου προϊόντος. Η διάθεση των χαρακτηριστικών αυτών προς αποκλειστική χρήση ενός και μόνον οικονομικού φορέα εμποδίζει τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις να προσδίδουν στα προϊόντα τους σχήμα το οποίο είναι κατάλληλο για τη χρήση των προϊόντων αυτών [15].

34. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 αποβλέπει στην αποτροπή καταστάσεων κατά τις οποίες το δικαίωμα επί του σήματος δημιουργεί υπέρ μιας επιχείρησης μονοπώλιο επί των τεχνικών λύσεων ή των πρακτικής φύσης χαρακτηριστικών ενός προϊόντος, τα οποία οι χρήστες ενδέχεται να αναζητήσουν στα προϊόντα ανταγωνιστών [16]. Η ερμηνεία αυτή εξασφαλίζει ότι οι επιχειρήσεις δεν θα μπορούν να χρησιμοποιούν το δικαίωμα επί του σήματος για να διαιωνίζουν, επ' αόριστον, αποκλειστικά δικαιώματα που αφορούν τεχνικές λύσεις [17].

35. Πρέπει να επισημανθεί ότι ο σκοπός του συστήματος προστασίας των σημάτων διακρίνεται από τις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες στηρίζεται η προστασία ορισμένων άλλων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με τα οποία επιδιώκεται η προώθηση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας. Αυτή η επιδίωξη διαφορετικών σκοπών εξηγεί τον λόγο για τον οποίο η προστασία που απορρέει από την καταχώριση σήματος είναι χρονικά απεριόριστη, αντιθέτως προς την προστασία άλλων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, την οποία ο νομοθέτης επέλεξε να περιορίσει χρονικά. Η χρήση του

13 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Hauck (C-205/13, EU:C:2014:322, σημεία 27 και 28).

14 — Βλ., ως προς τις αντίστοιχες διατάξεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 89/104, απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2014, Hauck (C-205/13, EU:C:2014:2233, σκέψη 20), καθώς και προτάσεις μου στην υπόθεση αυτή (C-205/13, EU:C:2014:322, σημεία 54 και 55).

15 — Απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2014, Hauck (C-205/13, EU:C:2014:2233, σκέψεις 25 και 26).

16 — Αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψη 43) και –ως προς το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ε', δεύτερη περίπτωση της οδηγίας 89/104– της 18ης Ιουνίου 2002, Philips (C-299/99, EU:C:2002:377, σκέψη 78).

17 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψη 45).

συστήματος προστασίας των σημάτων κατά τρόπο ώστε να επεκτείνεται η αποκλειστικότητα και επί άυλων αγαθών –όπως σχέδια και υποδείγματα, εφευρέσεις και έργα προστατευόμενα από το δικαίωμα του δημιουργού– στα οποία χορηγείται καταρχήν χρονικά περιορισμένη προστασία θα υπονόμευε τις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες στηρίζεται η προστασία των σημάτων [18].

Επί της παράβασης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i, του κανονισμού 207/2009 (δεύτερος λόγος αναίρεσης)

36. Σε πρώτο στάδιο θα εξετάσω τον λόγο αναίρεσης ο οποίος αντλείται από παράβαση των διατάξεων σχετικά με τον λόγο απαραδέκτου ή ακυρότητας που αφορά το σχήμα το οποίο επιβάλλεται από τη φύση του οικείου προϊόντος.

37. Η ανάλυση του λόγου αυτού παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι, με το υπόμνημα αντίκρουσης της αναίρεσης, το EUIPO πρότεινε να γίνει δεκτή ερμηνεία διαφορετική από εκείνη στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την απόφαση Hauck [19].

38. Υπενθυμίζω ότι, με την απόφαση εκείνη, το Δικαστήριο έκρινε ότι η εφαρμογή του ανωτέρω λόγου απαραδέκτου ή ακυρότητας δεν περιορίζεται στα αποκαλούμενα «φυσικά προϊόντα», τα οποία δεν έχουν εναλλακτική μορφή, ή στα αποκαλούμενα «ρυθμισμένα» προϊόντα, το σχήμα τον οποίων υπαγορεύεται από κανόνες, αλλά περιλαμβάνει όλα τα σημεία τα οποία αποτελούνται αποκλειστικά από το σχήμα του προϊόντος το οποίο παρουσιάζει χρηστικά χαρακτηριστικά συμφυή της λειτουργίας ή των λειτουργιών γένους του οικείου προϊόντος [20].

39. Το EUIPO υποστηρίζει ότι η ερμηνεία αυτή είναι υπερβολικά ευρεία και ότι στην πράξη ενδέχεται να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό της δυνατότητας καταχώρισης σημείων που απεικονίζουν σχήμα προϊόντος, δεδομένου ότι κάθε τέτοιο σχήμα περιέχει χαρακτηριστικά γένους. Κατά το EUIPO, ο ανωτέρω λόγος απαραδέκτου ή ακυρότητας έχει εφαρμογή αποκλειστικά και μόνο σε τυποποιημένα προϊόντα με προκαθορισμένο σχήμα, μη δυνάμενα να έχουν εναλλακτική μορφή.

40. Δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή.

41. Ο λόγος απαραδέκτου ή ακυρότητας του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i, του κανονισμού 207/2009 εξυπηρετεί τον σκοπό προστασίας του γενικού συμφέροντος, αποκλείοντας την καταχώριση σχημάτων των οποίων όλα τα χαρακτηριστικά είναι συμφυή με τη λειτουργία ή τις λειτουργίες γένους του οικείου προϊόντος. Η προτεινόμενη από το EUIPO ερμηνεία δεν εξασφαλίζει τη λειτουργία που επιβάλλει η ratio legis της εν λόγω διάταξης, δεδομένου ότι επιτρέπει δυνητικά την καταχώριση χαρακτηριστικού περιλαμβανόμενου στα συνήθως αποδιδόμενα στο οικείο προϊόν. Η ερμηνεία αυτή επιτρέπει για παράδειγμα την καταχώριση κύβου ο οποίος χρησιμοποιείται σε παιχνίδι με ζάρια ή σε επιτραπέζιο παιχνίδι, δεδομένου ότι το σχήμα του κύβου αυτού δεν είναι ρυθμισμένο, αλλά είναι το συνήθως χρησιμοποιούμενο. Επιπλέον, αν επιλεγεί η στενή αυτή ερμηνεία, η εν λόγω διάταξη καθίσταται άνευ σημασίας, καθόσον είναι πρόδηλο ότι τα τυποποιημένα σχήματα δεν διαθέτουν διακριτικό χαρακτήρα ούτε μπορούν να αποκτήσουν τέτοιο χαρακτήρα μέσω της χρήσης, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β′, και παράγραφος 3, του κανονισμού 207/2009.

42. Στην υπό κρίση υπόθεση, όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο i, του κανονισμού 207/2009, το Γενικό Δικαστήριο τόνισε ότι «είναι σαφές ότι η φύση των οικείων προϊόντων, εν προκειμένω των τρισδιάστατων παζλ, ουδόλως επιβάλλει το σχήμα κύβου του οποίου οι έδρες έχουν δομή πλέγματος. Όπως […] προκύπτει από τη δικογραφία,

18 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Hauck (C-205/13, EU:C:2014:322, σημεία 35 έως 37).

19 — Απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2014, Hauck (C-205/13, EU:C:2014:2233).

20 — Απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2014, Hauck (C-205/13, EU:C:2014:2233, σκέψεις 24 και 27).

ήδη κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος, τα τρισδιάστατα παζλ, ακόμη και εκείνα με δυνατότητα περιστροφής, εμφανίζονταν με πολλά διαφορετικά σχήματα, τα οποία ποίκιλαν, μεταξύ άλλων, από τα πλέον συνήθη γεωμετρικά σχήματα (για παράδειγμα κύβοι, πυραμίδες, σφαίρες και κώνοι) έως αυτά κτιρίων, μνημείων, αντικειμένων ή ζώων» (σκέψη 82 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

43. Η αναιρεσείουσα διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε εσφαλμένη εφαρμογή του συγκεκριμένου λόγου απαραδέκτου ή ακύρωσης, στο μέτρο που– κατά τη γνώμη της– όλα τα χαρακτηριστικά του εξεταζόμενου σημείου επιβάλλονται από τα χρηστικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τα οποία είναι εγγενή στην οικεία κατηγορία προϊόντων. Κατά την αναιρεσείουσα, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε σε πολύ ευρεία κατηγορία προϊόντων, δηλαδή το σύνολο των τρισδιάστατων παζλ, δεδομένου ότι στην υπό κρίση υπόθεση πρόκειται για συγκεκριμένο είδος παζλ –ήτοι παζλ με σχήμα «μαγικού κύβου».

44. Το EUIPO και η Seven Towns συντάσσονται με τις διαπιστώσεις της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ιδιαιτέρως δε όσον αφορά τον καθορισμό της κατάλληλης κατηγορίας προϊόντων.

45. Θα ήθελα να επισημάνω ότι, όπως συνάγεται από τα επιχειρήματα των διαδίκων, η εκτίμηση του επίμαχου σημείου υπό το πρίσμα της εφαρμογής του οικείου λόγου απαραδέκτου ή ακύρωσης εξαρτάται από το ζήτημα αν θα επιλεγεί ως κατηγορία αναφοράς μια ευρύτερη κατηγορία προϊόντων, όπως είναι τα τρισδιάστατα παζλ εν γένει, ή μια πιο εξειδικευμένη –όπως είναι οι κύβοι-παζλ ή επίσης οι «μαγικοί κύβοι» [21]. Όσον αφορά την τελευταία αυτή κατηγορία, ένα σχήμα χωριζόμενο με πλέγμα μαύρων γραμμών του κύβου αποτελεί αναμφισβήτητα φυσιολογικό σχήμα.

46. Επισημαίνεται ότι ο καθορισμός της κατάλληλης κατηγορίας των εξεταζόμενων προϊόντων αποτελεί πραγματικό ζήτημα. Η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το ζήτημα αν οι «μαγικοί κύβοι» συνιστούν χωριστή κατηγορία προϊόντων δεν μπορεί να τεθεί υπό αμφισβήτηση στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης, εφόσον ο ενδιαφερόμενος διάδικος δεν προέβαλε λόγο σχετικό με παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων.

47. Είναι αληθές ότι ορισμένα από τα επιχειρήματα που περιέχει το δικόγραφο της αναίρεσης θα μπορούσαν ενδεχομένως να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι με αυτά προβάλλεται λόγος σχετικός με παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι μαγικοί κύβοι ήταν γνωστοί στην αγορά κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης και ότι επίσης αγνόησε τις έρευνες αγοράς από τις οποίες προκύπτει ότι στη Γερμανία η συντριπτική πλειονότητα των καταναλωτών γνωρίζει μεν το εν λόγω παιχνίδι χωρίς ωστόσο να το συνδέει με συγκεκριμένο κατασκευαστή. Η αναιρεσείουσα επικαλέστηκε εκ νέου το ανωτέρω επιχείρημα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ισχυριζόμενη ότι το επίμαχο σχήμα έχει χαρακτήρα γένους (γενικό χαρακτήρα).

48. Ωστόσο, επειδή στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου η αναιρεσείουσα δεν παραπέμπει ρητώς στα επιχειρήματα σχετικά με τις διεξαχθείσες στη Γερμανία έρευνες αγοράς ούτε συσχετίζει τα επιχειρήματα αυτά με τις επικρίσεις των διαπιστώσεων στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 80 έως 82 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου να γίνει δεκτό ότι η αναιρεσείουσα προβάλλει λόγο σχετικό με παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων.

21 — Η αναιρεσείουσα χρησιμοποιεί την έκφραση «Magic Cube» (μαγικός κύβος), η οποία παραπέμπει συνειρμικά στο γνωστό μαθηματικό παιχνίδι –το μαγικό τετράγωνο.

49. Υπενθυμίζεται ότι ο λόγος που αντλείται από παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων έχει εξαιρετικό χαρακτήρα για τον έλεγχο που πραγματοποιεί το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, και, ως εκ τούτου, κατά πάγια νομολογία, ο αναιρεσείων υποχρεούται όχι μόνο να καθορίζει σαφώς τα πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία τα οποία κατά την άποψή του παραμορφώθηκαν, αλλά και να αποδεικνύει την πλάνη στην οποία φέρεται ότι υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την εκτίμησή του. Η παραμόρφωση αυτή πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να χρειάζεται νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων [22].

50. Η αυστηρή εφαρμογή των ανωτέρω τυπικών απαιτήσεων είναι κατά τη γνώμη μου αναγκαία λόγω της ιδιαίτερης φύσης του λόγου που αφορά παραμόρφωση των στοιχείων, ο οποίος προϋποθέτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπερέβη προδήλως τα όρια της εύλογης εκτίμησης των αποδεικτικών στοιχείων [23].

51. Κατά συνέπεια, προτείνω να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος αναίρεσης ως απαράδεκτος.

Επί της παράβασης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 (πρώτος λόγος αναίρεσης)

Νομολογία

52. Ο λόγος απαραδέκτου ή ακύρωσης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 έχει εφαρμογή στα σημεία που αποτελούνται «αποκλειστικά» από το σχήμα του προϊόντος που είναι «απαραίτητο» για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος.

53. Με τον τρόπο αυτό ο νομοθέτης έλαβε υπόψη το γεγονός ότι κάθε σχήμα προϊόντος είναι σε ορισμένο βαθμό λειτουργικό, οπότε η αίτηση καταχώρισης ως σήματος του σχήματος ενός προϊόντος δεν πρέπει να απορρίπτεται για τον λόγο και μόνον ότι διαθέτει πρακτικής φύσης χαρακτηριστικά. Με τους όρους «αποκλειστικά» και «απαραίτητο» η εν λόγω διάταξη διασφαλίζει ότι απαγορεύεται η καταχώριση μόνον εκείνων των σχημάτων προϊόντος που απλώς ενσωματώνουν μια τεχνική λύση και των οποίων, επομένως, η καταχώριση ως σημάτων θα παρακώλυε πράγματι τη χρήση της τεχνικής λύσης αυτής από άλλες επιχειρήσεις [24].

54. Όσον αφορά τα σημεία που αποτελούνται «αποκλειστικά» από το λειτουργικό σχήμα προϊόντος, η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν όλα τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του οικείου σχήματος (σημείου) επιτελούν τεχνική λειτουργία. Ωστόσο, η αίτηση καταχώρισης δεν πρέπει να απορρίπτεται βάσει αυτής της διάταξης, εάν το σχήμα του επίμαχου προϊόντος ενσωματώνει ένα μείζον μη λειτουργικό στοιχείο, όπως ένα διακοσμητικό ή ένα επινοημένο στοιχείο που έχει σημαντικό ρόλο στο εν λόγω σχήμα [25].

55. Όσον αφορά τον χαρακτήρα του σχήματος ως «απαραίτητου» για την επίτευξη ενός επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος, η προϋπόθεση αυτή δεν σημαίνει ότι το συγκεκριμένο σχήμα πρέπει να είναι το μοναδικό που εξασφαλίζει την επίτευξη του εν λόγω αποτελέσματος. Έτσι, μπορεί να υπάρχουν εναλλακτικά σχήματα, με άλλες διαστάσεις ή άλλο σχέδιο, που καθιστούν δυνατό να επιτευχθεί το ίδιο τεχνικό αποτέλεσμα. Αυτό το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι ότι η

22 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 17ης Μαρτίου 2016, Naazneen Investments κατά ΓΕΕΑ (C-252/15 P, EU:C:2016:178, σκέψη 69), και διάταξη της 7ης Μαΐου 2015, Adler Modemärkte κατά ΓΕΕΑ (C-343/14 P, EU:C:2015:310, σκέψη 43).

23 — Βλ. προτάσεις μου στην υπόθεση Επιτροπή κατά ΑΝΚΟ (C-78/14 P, EU:C:2015:153, σημείο 53 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

24 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψη 48).

25 — Όπ.π. (σκέψεις 51 έως 52).

καταχώριση ως σήματος του σχήματος ενός προϊόντος καθιστά δυνατή την απαγόρευση, για τις λοιπές επιχειρήσεις, της χρήσης όχι μόνον του οικείου σχήματος αλλά και παρόμοιων σχημάτων. Επομένως, μεγάλος αριθμός εναλλακτικών σχημάτων θα μπορούσε επίσης να καταστεί μη προσβάσιμος τους ανταγωνιστές[26].

56. Σύμφωνα με τους ανωτέρω κανόνες, ένα σημείο αποτελούμενο από το σχήμα ενός προϊόντος που απλώς εκφράζει, χωρίς την προσθήκη σημαντικών μη λειτουργικών στοιχείων, μια τεχνική λειτουργία, δεν μπορεί να καταχωριστεί ως σήμα, δεδομένου ότι η καταχώριση αυτή θα μείωνε σημαντικά τις δυνατότητες των κατασκευαστών να διαθέσουν στην αγορά σχήματα προϊόντος που ενσωματώνουν την ίδια τεχνική λύση[27].

Επιχειρήματα των διαδίκων

57. Ο πρώτος λόγος, ο οποίος αφορά τις σκέψεις 50 έως 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υποδιαιρείται κατ' ουσίαν σε δύο σκέλη.

58. Με το πρώτο σκέλος του λόγου, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς απέρριψε το επιχείρημά της ότι τα χαρακτηριστικά του επίμαχου σχήματος «επιτελούν» τεχνική λειτουργία (σκέψεις 56 έως 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης). Το δεύτερο σκέλος του λόγου αφορά το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι τα χαρακτηριστικά αυτά «συνιστούν τη συνέπεια» τεχνικής λειτουργίας (σκέψεις 50 έως 55 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

59. Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, το οποίο αποτελείται από οκτώ επιχειρήματα, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο επέβαλε υπερβολικά αυστηρά κριτήρια για την εφαρμογή του λόγου απαραδέκτου ή ακύρωσης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009. Η αναιρεσείουσα βάλλει κατά των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου, υπό το πρίσμα των οποίων ο συλλογισμός σχετικά με τη λειτουργικότητα ορισμένου σχήματος πρέπει να είναι «επαρκώς στέρεος» ούτως ώστε ένας αντικειμενικός παρατηρητής να μπορεί να «αντιληφθεί επακριβώς» τη λειτουργία που επιτελεί το επίμαχο σχήμα (σκέψεις 57, 59, 71-72 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης) (πρώτο επιχείρημα).

60. Εκτός αυτού, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένα διαπίστωσε ότι, κατά την εξέταση ορισμένου σχήματος υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009, δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετα πραγματικά περιστατικά. Κατά συνέπεια, κακώς –κατά τη γνώμη της αναιρεσείουσας– δεν συνεκτίμησε το Γενικό Δικαστήριο τη λειτουργία περιστροφής που έχει ο κύβος του Ρούμπικ, μολονότι η εν λόγω λειτουργία είναι «πασίγνωστη», όπως προκύπτει από τη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης (δεύτερο επιχείρημα).

61. Σε άλλο χωρίο του δικογράφου της αναίρεσης η Simba Toys προβάλλει το ακόλουθο επιχείρημα: το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και τα προσκομισθέντα από αυτήν αποδεικτικά στοιχεία κρίνοντας ότι το εξεταζόμενο σχήμα δεν υποδηλώνει παζλ αποτελούμενο από στοιχεία δυνάμενα να μετακινηθούν (τρίτο επιχείρημα)· το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε υπερβολικά στενά την έννοια «τεχνική λειτουργία» (τέταρτο επιχείρημα)· το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη ότι το εξεταζόμενο σχήμα δεν διαθέτει κανένα ουσιώδες χαρακτηριστικό μη λειτουργικής φύσης (πέμπτο επιχείρημα)· το Γενικό Δικαστήριο εξέλαβε το δημόσιο συμφέρον υπό εξαιρετικά στενή έννοια (έκτο επιχείρημα)· το Γενικό Δικαστήριο κακώς διαπίστωσε ότι δεν ασκεί επιρροή η έλλειψη

26 — Όπ.π. (σκέψεις 53 έως 54, 56).

27 — Όπ.π. (σκέψη 59).

εναλλακτικών σχημάτων για το εξεταζόμενο σχήμα (έβδομο επιχείρημα), παραμορφώνοντας επίσης τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία στο μέτρο που έκρινε ότι υπάρχουν εναλλακτικά σχήματα, δεδομένου ότι τα παζλ διαφορετικού σχήματος από αυτό του κύβου παρουσιάζουν ακριβώς την ίδια λειτουργικότητα με αυτή του κύβου του Ρούμπικ (όγδοο επιχείρημα).

62. Το EUIPO και η Seven Towns αντικρούουν τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, παραπέμποντας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

63. Η ορθή εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 απαιτεί από το αρμόδιο όργανο να καθορίζει δεόντως τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα του οικείου σημείου και στη συνέχεια να εκτιμά αν όλα τα χαρακτηριστικά αυτά επιτελούν τεχνική λειτουργία, εγγενή στο συγκεκριμένο προϊόν. Αναλόγως της περίπτωσης, για την πραγματοποίηση των εκτιμήσεων αυτών ενδέχεται να αρκεί είτε απλή οπτική θεώρηση του σημείου είτε, αντιθέτως, εμπεριστατωμένη εξέταση, καθώς και συνεκτίμηση πρόσθετων πληροφοριών [28].

64. Η εξέταση αυτή πρέπει να διενεργείται μέσω ανάλυσης του σημείου του οποίου ζητείται η καταχώριση. Εντούτοις, ο λειτουργικός χαρακτήρας του σχήματος μπορεί να αναλυθεί αφού ληφθούν υπόψη και άλλες πληροφορίες –για παράδειγμα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αφορούν το συγκεκριμένο προϊόν, καθώς και πληροφορίες σχετικές με τη χρήση του σημείου στην πράξη [29].

65. Πρέπει να υπομνησθεί ότι η περιλαμβανόμενη στην αίτηση καταχώρισης γραφική παράσταση του σημείου αποβλέπει στο να ορίσει το ακριβές αντικείμενο της παρεχόμενης προστασίας. Για τον λόγο αυτό, η παράσταση αυτή πρέπει να είναι αφ' εαυτής πλήρης και αντιληπτή [30]. Ωστόσο, η ανάλυση την οποία διενεργεί το αρμόδιο όργανο στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009, δεν επιτρέπεται να περιορίζεται από τις απαιτήσεις αυτές κατά τρόπο που θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπονόμευση του γενικού συμφέροντος [31].

66. Από την παρατιθέμενη νομολογία προκύπτει ότι, κατά την ανάλυση των λειτουργικών χαρακτηριστικών ορισμένου σχήματος, το αρμόδιο όργανο δεν υποχρεούται να αρκεστεί στις πληροφορίες που συνάγονται από τη γραφική παράσταση, αλλά πρέπει, εφόσον κριθεί αναγκαίο, να λάβει επίσης υπόψη λοιπές πληροφορίες ουσιώδεις για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009.

67. Σχετικά με την έκταση του αναιρετικού ελέγχου που ασκεί το Δικαστήριο, φρονώ ότι η επισήμανση των ουσιωδών χαρακτηριστικών ορισμένου σήματος, καθώς και η εκτίμηση του ζητήματος αν αυτά έχουν λειτουργικό χαρακτήρα, εμπίπτουν αναμφισβήτητα στις σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά διαπιστώσεις, οι οποίες δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο, εκτός αν προβάλλεται λόγος που αφορά παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων [32].

28 — Αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψεις 68, 71-72), και της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψεις 46 έως 48).

29 — Αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψεις 84-85), και της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψη 61).

30 — Βλ., επίσης, απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Sieckmann (C-273/00, EU:C:2002:748, σκέψεις 48 έως 52).

31 — Απόφαση της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψεις 57 έως 58).

32 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψη 74).

68. Εντούτοις, ο καθορισμός των ίδιων των κριτηρίων εκτίμησης της λειτουργικότητας ή του φάσματος των πληροφοριών που πρέπει να ληφθούν υπόψη αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο σε αναιρετικό έλεγχο [33].

69. Στην υπό κρίση υπόθεση, με τη σκέψη 47 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα του εξεταζόμενου σχήματος είναι το σχήμα κύβου και η δομή πλέγματος που διακρίνεται σε καθεμία από τις έδρες του κύβου αυτού. Οι ανωτέρω διαπιστώσεις συνιστούν εκτιμήσεις περί τα πραγματικά περιστατικά μη υποκείμενες σε αναιρετικό έλεγχο. Κατά τα λοιπά, η αναιρεσείουσα επισημαίνει ρητώς ότι δεν θέτει τις διαπιστώσεις αυτές εν αμφιβόλω.

70. Με τη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι πρέπει να εξετασθεί αν τα εν λόγω ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα ανταποκρίνονται σε τεχνική λειτουργία του οικείου προϊόντος.

71. Επί του ζητήματος αυτού, με τη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε το σημείο 28 της προσβαλλόμενης απόφασης κατά του οποίου έβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της πρωτόδικης διαδικασίας.

72. Όπως προκύπτει από την προμνησθείσα σκέψη 28 της προσβαλλομένης απόφασης, το τμήμα προσφυγών προέβη, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες διαπιστώσεις: «κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 1, [στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009], οι λόγοι ακυρότητας τρισδιάστατου σήματος πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικώς στην εξέταση της αναπαραστάσεως του σήματος όπως έχει κατατεθεί, και όχι σε αδιόρατα προβαλλόμενα ή υποθετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα»· οι γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος «δεν [υποδήλωναν] κάποια ιδιαίτερη λειτουργία, ακόμη και αν λαμβάνονταν υπόψη τα προϊόντα, δηλαδή τα "τρισδιάστατα παζλ"»· το σχήμα κύβου με δομή πλέγματος δεν παρείχε καμία ένδειξη όσον αφορά τη λειτουργία του, ούτε καν όσον αφορά την ύπαρξη κάποιας λειτουργίας».

73. Επειδή το Γενικό Δικαστήριο δεν υποβάλλει τις διαπιστώσεις αυτές σε κριτική ανάλυση με κάποιο άλλο χωρίο της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αλλά απορρίπτει τις αιτιάσεις της προσφεύγουσας στο σύνολό τους, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση επικυρώνει το σκεπτικό που παραθέτει το τμήμα προσφυγών.

74. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται και από τον συλλογισμό που περιλαμβάνεται στις σκέψεις 56 έως 61 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι οι μαύρες γραμμές του «πλέγματος» του κύβου επιτελούν τεχνική λειτουργία.

75. Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι οι γραμμές αυτές διαχωρίζουν τα κινητά στοιχεία του παζλ, ειδικότερα τα περιστρεφόμενα στοιχεία.

76. Το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα αυτό, επισημαίνοντας ότι στηρίζεται στη γνώση της δυνατότητας περιστροφής των σειρών του κύβου του Ρούμπικ, και ότι η ικανότητα αυτή δεν μπορεί να οφείλεται στα χαρακτηριστικά του απεικονιζόμενου σχήματος, αλλά, το πολύ, σε εσωτερικό μηχανισμό του κύβου. Κατά την αντίληψη του Γενικού Δικαστηρίου, η ανάλυση της λειτουργικότητας δεν μπορεί να λάβει υπόψη τέτοιο μη ορατό στοιχείο, δεδομένου ότι «δεν μπορεί να αποκλεισθεί η δυνατότητα του τμήματος προσφυγών να προβαίνει στην ανάλυση αυτή βάσει απαγωγικού συλλογισμού, υπό την προϋπόθεση ότι αυτός θα συναρτάται κατά το μέγιστο δυνατό με την

33 — Βλ., επίσης, αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ (C-48/09 P, EU:C:2010:516, σκέψεις 84-85), και της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψη 61).

πραγματικότητα με αφετηρία το επίμαχο σχήμα, όπως αυτό απεικονίζεται, και ότι δεν θα είναι αμιγώς υποθετικός, αλλά επαρκώς στέρεος»· εν προκειμένω, όμως, το να συναχθεί η ύπαρξη εσωτερικού μηχανισμού περιστροφής «από τις γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος» δεν θα πληρούσε τις απαιτήσεις αυτές (σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

77. Κατά την άποψή μου, ο συλλογισμός αυτός στηρίζεται σε εσφαλμένες προκείμενες, ενώ επίσης –υπό ευρεία έννοια– δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη το γενικό συμφέρον που προστατεύει η εφαρμοζόμενη διάταξη.

78. Πρώτον, είναι αληθές ότι το Γενικό Δικαστήριο προσδιόρισε τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα του σημείου, αλλά δεν προέβη στην εκτίμησή τους υπό το πρίσμα της τεχνικής λειτουργίας που είναι εγγενής στο οικείο προϊόν.

79. Αν και με τη σκέψη 48 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι πρέπει να εξετασθεί αν τα προμνημονευθέντα χαρακτηριστικά του σχήματος «ανταποκρίνονται σε τεχνική λειτουργία των οικείων προϊόντων», εντούτοις καμία από τις ακόλουθες διαπιστώσεις του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι οποίες περιλαμβάνονται στις σκέψεις 49 έως 51 και 56 έως 60, δεν περιγράφει την τεχνική λειτουργία που επιτελεί το οικείο προϊόν ούτε αναλύει τη σχέση μεταξύ της εν λόγω λειτουργίας και των χαρακτηριστικών του απεικονιζόμενου σχήματος.

80. Στην υπό κρίση υπόθεση, η προκείμενη αυτή οδηγεί στο παράδοξο αποτέλεσμα, από τις γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος «[να μην] καθίσταται σαφές αν το επίμαχο σχήμα έχει κάποια τεχνική λειτουργία ούτε, ενδεχομένως, ποια είναι αυτή (σκέψεις 49 και 72 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

81. Το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει την ύπαρξη σφάλματος στη συλλογιστική, δεδομένου ότι η εφαρμογή της προϋπόθεσης του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009 –η οποία αφορά αποκλειστικά τα σημεία που αναπαριστούν το σχήμα πραγματικού προϊόντος– απαιτεί το λιγότερο ένα ελάχιστο φάσμα γνώσεων όσον αφορά τη λειτουργία του οικείου προϊόντος.

82. Ακριβώς όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Pi-Design, ο συλλογισμός που παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο δύσκολα συμβιβάζεται με την προκείμενη –την οποία χρησιμοποιεί ως βάση το Γενικό Δικαστήριο και δεν αμφισβητούν οι διάδικοι– ότι κατ' ουσίαν βρισκόμαστε ενώπιον σημείου που αναπαριστά σχήμα πραγματικού προϊόντος και όχι αφηρημένο σχήμα[34].

83. Κατά τη γνώμη μου, προκειμένου να πραγματοποιήσει ορθή ανάλυση των λειτουργικών χαρακτηριστικών του σχήματος, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε καταρχάς να συνεκτιμήσει τη λειτουργία του οικείου προϊόντος, δηλαδή του τρισδιάστατου παζλ, με άλλα λόγια ενός γρίφου συνιστάμενου στην εξεύρεση της λογικής διάταξης κινούμενων στοιχείων. Αν το Γενικό Δικαστήριο είχε λάβει υπόψη τη λειτουργία αυτή, δεν θα είχε απορρίψει το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο επίμαχος κύβος θα εκληφθεί οπωσδήποτε ως αποτελούμενος από κινητά στοιχεία τα οποία διαχωρίζονται με μαύρες γραμμές.

84. Δεύτερον, κατά τη γνώμη μου, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως δέχτηκε ότι η ανάλυση του οικείου σχήματος υπό το πρίσμα των λειτουργικών του στοιχείων πρέπει να στηρίζεται αποκλειστικώς στην εξέταση της γραφικής αναπαράστασης του σήματος όπως έχει κατατεθεί προς καταχώριση (σκέψεις 57 έως 59 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

85. Θεωρώ ότι ένα τόσο στενά καθοριζόμενο πλαίσιο εξέτασης δεν συνάδει με τις αρχές που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

34 — Βλ., επίσης, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψη 50).

86. Στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Philips [35] και Lego Juris κατά ΓΕΕΑ [36], το αρμόδιο όργανο δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει ανάλυση του οικείου σχήματος αποκλειστικώς βάσει της γραφικής αναπαράστασης, χωρίς να ανατρέξει σε πληροφορίες σχετικές με το πραγματικό προϊόν. Ομοίως, με την απόφαση Pi-Design, το Δικαστήριο, αναιρώντας την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, απέρριψε το επιχείρημα ότι, στο πλαίσιο ανάλυσης των λειτουργικών χαρακτηριστικών του σχήματος, η εξέταση πρέπει να αρκείται στη γραφική του αναπαράσταση η οποία υποβλήθηκε προς καταχώριση και δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη το σχήμα του προϊόντος που όντως διατίθεται στην αγορά [37].

87. Η ανάγκη συνεκτίμησης των περιστάσεων αυτών, οι οποίες συναρτώνται με τη χρήση του οικείου προϊόντος, συνάγεται από την ίδια τη φύση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη αφορά αποκλειστικά τα σημεία που αναπαριστούν το σχήμα συγκεκριμένου προϊόντος.

88. Κατά τη γνώμη μου, η υπό κρίση υπόθεση δεν αφορά τον εντοπισμό κρυφών ιδιοτήτων, αδιόρατων στο απεικονιζόμενο σχήμα [38], αλλά τη διενέργεια εξέτασης των ιδιοτήτων του σχήματος οι οποίες προκύπτουν από τη γραφική αναπαράσταση, υπό το πρίσμα της λειτουργίας του οικείου προϊόντος. Μολονότι κατά την πραγματοποίηση της εκτίμησης αυτής η εξέταση πρέπει αναμφισβήτητα να περιορίζεται στη γραφική αναπαράσταση του σχήματος που υποβλήθηκε προς καταχώριση, εντούτοις –όπως καταδεικνύουν τα πραγματικά περιστατικά των προαναφερθεισών υποθέσεων– η σχέση μεταξύ του σχήματος αυτού και της λειτουργίας του προϊόντος απαιτεί συχνά τη συνεκτίμηση πρόσθετων πληροφοριών.

89. Επομένως, φρονώ ότι στην υπό κρίση υπόθεση το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η σχετική ανάλυση πρέπει να πραγματοποιείται «με αφετηρία το επίμαχο σχήμα, όπως αυτό απεικονίζεται» και επίσης ότι δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετες περιστάσεις τις οποίες ένας αντικειμενικός παρατηρητής δεν μπορεί να «αντιληφθεί επακριβώς» «από τις γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος» (σκέψεις 57 έως 59 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

90. Φρονώ ότι τα ανωτέρω κριτήρια ανάλυσης είναι αντίθετα προς την προπαρατεθείσα νομολογία.

91. Είναι αληθές ότι το Γενικό Δικαστήριο επιχειρεί να διακρίνει την υπό κρίση υπόθεση από τις προαναφερθείσες υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Philips και Lego Juris κατά ΓΕΕΑ. Κατά τη γνώμη του Γενικού Δικαστηρίου, η διαφορά αυτή έγκειται στο ότι, στις τελευταίες αυτές υποθέσεις, η λειτουργία του προϊόντος συναγόταν «σαφώς» και «λογικά» από το σχήμα, ενώ, στην υπό κρίση υπόθεση, από τις γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος «δεν καθίσταται σαφές αν το επίμαχο σχήμα έχει κάποια τεχνική λειτουργία» (σκέψεις 69 έως 72 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

35 — Απόφαση της 18ης Ιουνίου 2002, C-299/99, EU:C:2002:377.

36 — Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, C-48/09 P, EU:C:2010:516.

37 — Βλ., επίσης, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψεις 52 και 61). Το Δικαστήριο δέχτηκε τη συνεκτίμηση πληροφοριών σχετικών με την περίοδο μετά την υποβολή της αίτησης καταχώρισης του σημείου, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω πληροφορίες καθιστούν δυνατή την εξαγωγή συμπερασμάτων όσον αφορά την κατάσταση στην αγορά κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης.

38 — Την επιφύλαξη αυτή εκφράζει το EUIPO με το υπόμνημα αντίκρουσης της αναίρεσης.

92. Δεν είμαι πεπεισμένος ότι η διαφορά αυτή όντως υφίσταται. Ανεξαρτήτως οποιασδήποτε γνώσης σχετικά με το πραγματικό προϊόν, είναι δύσκολο να συναχθεί η λειτουργία την οποία επιτελούν τα στοιχεία των σχημάτων που υποβλήθηκαν προς καταχώριση στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Philips, Lego Juris κατά ΓΕΕΑ, και Pi-Design:

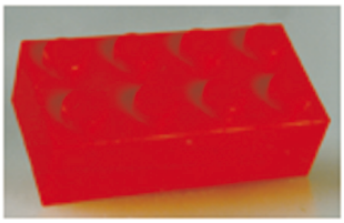

.

93. Επιπλέον, με την απόφαση Pi-Design, το Δικαστήριο κατά τα λοιπά απέρριψε ρητώς την εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου ότι από την ίδια τη γραφική παράσταση του σημείου δεν μπορούσε να συναχθεί καμία λειτουργία δυνάμενη να αποδοθεί στις «μαύρες κουκίδες» της επιφάνειας του σχήματος, και ιδιαιτέρως ότι οι κουκίδες αυτές αποτελούν ειδικά κοιλώματα στη λαβή μαχαιριού ή άλλου εργαλείου κουζίνας [39].

94. Κατά συνέπεια, θεωρώ ότι στην υπό κρίση υπόθεση το Γενικό Δικαστήριο κακώς δεν εφάρμοσε τα κριτήρια εκτίμησης που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

95. Επιπλέον, κατά τη γνώμη μου, τα κριτήρια εκτίμησης των λειτουργικών σχημάτων που όρισε το Γενικό Δικαστήριο είναι πολύ αυστηρά και καθιστούν δυνατή την παράκαμψη της περιεχόμενης στην εν λόγω διάταξη απαγόρευσης μονοπώλησης.

96. Θα ήθελα να επισημάνω ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν απέκλεισε τη δυνατότητα να συναχθεί από το επίμαχο σχήμα ότι οι μαύρες γραμμές επιτελούν τη λειτουργία διαχωρισμού των κινητών στοιχείων του παζλ. Εντούτοις υπογράμμισε ότι ακόμα και στην περίπτωση αυτή, ένας αντικειμενικός παρατηρητής «δεν θα μπορέσει να αντιληφθεί επακριβώς αν αυτά προορίζονται, για παράδειγμα, να περιστρέφονται ή να αποσυναρμολογηθούν προκειμένου, εν συνεχεία, να συναρμολογηθούν εκ νέου ή να καταστήσουν δυνατή τη μετατροπή του επίμαχου κύβου σε άλλο σχήμα» (σημείο 57 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης). Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ουσιώδες το γεγονός ότι το επίμαχο σήμα καταχωρίστηκε για «“τρισδιάστατα παζλ” εν γένει, δηλαδή χωρίς να περιορίζεται σε εκείνα που διαθέτουν δυνατότητα περιστροφής» καθώς και το ότι ο δικαιούχος του σήματος δεν επισύναψε στην αίτηση καταχώρισης «περιγραφή με την οποία να διευκρινίζεται ότι το επίμαχο σχήμα διέθετε τέτοια ικανότητα» (σημείο 55 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης).

39 — Βλ., επίσης, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2014, Pi-Design κ.λπ. κατά Yoshida Metal Industry (C-337/12 P έως C-340/12 P, EU:C:2014:129, σκέψεις 52-54, 61), σε σχέση με την απόφαση της 8ης Μαΐου 2012, Yoshida Metal Industry κατά ΓΕΕΑ – Pi-Design κ.λπ. (Απεικόνιση επιφάνειας με μαύρες βούλες) (T-416/10, EU:T:2012:222, σκέψεις 30-31).

97. Κατά τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου, το γεγονός ότι ο δικαιούχος του σήματος δεν επισύναψε στην αίτηση καταχώρισης περιγραφή της λειτουργίας του παζλ καθιστά δυνατή την επέκταση του πεδίου της προστασίας την οποία συνεπάγεται η καταχώριση σε κάθε είδος παζλ παρόμοιου σχήματος, ανεξαρτήτως των κανόνων λειτουργίας του[40]. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε ο ίδιος ο δικαιούχος του επίμαχου σήματος κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα αποκλειστικά δικαιώματα που απορρέουν από την καταχώριση καλύπτουν εν δυνάμει κάθε τρισδιάστατο παζλ τα στοιχεία του οποίου συνίστανται σε σχήμα κύβου «3x3x3».

98. Η συλλογιστική αυτή δεν συνάδει κατά τη γνώμη μου με το γενικό συμφέρον στο οποίο στηρίζεται η σχετική κανονιστική ρύθμιση, δεδομένου ότι παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα επέκτασης του μονοπωλίου στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα προϊόντων τα οποία επιτελούν όχι μόνο τη λειτουργία του επίμαχου σχήματος, αλλά και λοιπές παρόμοιες λειτουργίες.

Ενδιάμεσο συμπέρασμα

99. Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε', σημείο ii, του κανονισμού 207/2009, η σχετική ανάλυση πρέπει να πραγματοποιείται «με αφετηρία το επίμαχο σχήμα, όπως αυτό απεικονίζεται» και επίσης ότι δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πρόσθετες περιστάσεις, τις οποίες ένας αντικειμενικός παρατηρητής δεν μπορεί να «αντιληφθεί επακριβώς» «από τις γραφικές παραστάσεις του επίμαχου σήματος» (σκέψεις 57-59 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης), απορρίπτοντας κατά συνέπεια το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η δομή πλέγματος κύβου δεν συνιστά διακοσμητικό ή επινοημένο στοιχείο, αλλά επιτελεί τεχνική λειτουργία, δεδομένου ότι διαχωρίζει τα κινητά στοιχεία του παζλ, και ειδικότερα κατά τρόπο ώστε να μπορούν να περιστρέφονται (σκέψεις 56 έως 62 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης), και, ως εκ τούτου, απορρίπτοντας ως αβάσιμο τον δεύτερο λόγο που προβλήθηκε πρωτοδίκως.

100. Κατά συνέπεια, παρέλκει η εξέταση των λοιπών επιχειρημάτων που προέβαλε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο του πρώτου λόγου.

101. Επομένως, φρονώ ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί, χωρίς να απαιτείται εξέταση των λοιπών λόγων αναίρεσης.

Επί των συνεπειών που επιφέρει η αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης

102. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναίρεσης της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.

103. Εκτιμώ ότι ο όρος αυτός πληρούται στην υπό κρίση υπόθεση.

104. Προς στήριξη της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα προέβαλε οκτώ λόγους, εκ των οποίων ο δεύτερος αντλείται από παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο ε, σημείο ii, του κανονισμού 207/2009.

105. Από το σημείο 99 των παρουσών προτάσεων συνάγεται ότι ο λόγος αυτός πρέπει να γίνει δεκτός.

40 — Όπως είναι για παράδειγμα το σχήμα του «κύβου Soma»: ενός γρίφου που επινόησε ο Δανός επιστήμονας Piet Hein, και σκοπός του οποίου είναι η συναρμολόγηση κύβου «3x3x3» αποτελούμενου από επτά αποσυναρμολογούμενα στοιχεία.

106. Το επίμαχο σχήμα αναπαριστά τρισδιάστατο σχήμα παζλ. Κατά την εκτίμηση του επίμαχου σχήματος πρέπει να ληφθεί υπόψη η λειτουργία του οικείου προϊόντος, η οποία συνίσταται στην εξεύρεση της λογικής διάταξης των κινούμενων στοιχείων του γρίφου.

107. Τη λειτουργία αυτή επιβεβαιώνουν τα πασίγνωστα (σημείο 28 της προσβαλλόμενης αποφάσης) χαρακτηριστικά του απεικονιζόμενου γρίφου, του κύβου του Ρούμπικ, στον οποίο τα κινητά στοιχεία, διατεταγμένα σε οριζόντιες και κάθετες σειρές, περιστρέφονται γύρω από έναν άξονα.

108. Όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, για την επιτέλεση της λειτουργίας αυτής ο γρίφος πρέπει να παρουσιάζει σχήμα πολυέδρου, το οποίο απαρτίζουν στοιχεία αποτελούμενα από κάθετες και οριζόντιες στήλες.

109. Επομένως, αντιθέτως προς τα όσα διαπίστωσε το τμήμα προσφυγών με τη σκέψη 28 της προσβαλλόμενης απόφασης, τα ουσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα του επίμαχου σημείου –το σχήμα κύβου και η δομή πλέγματος που διαχωρίζει τις κάθετες και οριζόντιες στήλες ομοιόμορφα διατεταγμένων στοιχείων, ήτοι τα κινητά μέρη του παζλ– είναι αναγκαία για την επιτέλεση της τεχνικής λειτουργίας που είναι εγγενής στο οικείο προϊόν.

110. Συναφώς, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η ιδέα του παζλ μπορεί να υλοποιηθεί με τη βοήθεια άλλου σχήματος πλην του εξαέδρου (κύβου)[41], ή σχήματα με ελαφρώς διαφορετική διάταξη των επιμέρους στοιχείων. Υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, η καταχώριση σχήματος ενός προϊόντος είναι απαράδεκτη ακόμα και στην περίπτωση κατά την οποία το οικείο τεχνικό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί μέσω της χρήσης διαφορετικού σχήματος[42].

111. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, πλην των προμνησθέντων λειτουργικών χαρακτηριστικών, το επίμαχο σημείο δεν διαθέτει οποιαδήποτε άλλη διακοσμητική ιδιότητα. Ως εκ τούτου, η καταχώριση τέτοιου σχήματος υπέρ ενός και μόνον οικονομικού φορέα περιορίζει την ελευθερία άλλων οικονομικών φορέων να προσφέρουν προϊόντα χαρακτηριζόμενα από την ίδια ακριβώς ή ακόμα και από παρεμφερή λειτουργικότητα και προσκρούει στο γενικό συμφέρον που προστατεύεται από τη σχετική διάταξη.

112. Συνεπώς, πρέπει να γίνει δεκτός ο δεύτερος λόγος της προσφυγής και να κηρυχθεί άκυρη η προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να απαιτείται εξέταση των λοιπών λόγων που προβλήθηκαν πρωτοδίκως.

VII – Πρόταση

113. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, να ακυρώσει την απόφαση του δεύτερου τμήματος προσφυγών του EUIPO, της 1ης Σεπτεμβρίου 2009 (υπόθεση R 1526/200–2), σχετικά με διαδικασία κήρυξης ακυρότητας μεταξύ της Simba Toys GmbH & Co. KG κα της Seven Towns Ltd και να καταδικάσει το EUIPO και τη Seven Towns στα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου.

41 — Όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 74 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τούτο θα μπορούσε να είναι το σχήμα άλλου πλατωνικού στερεού, για παράδειγμα το τετράεδρο, το οκτάεδρο, το δωδεκάεδρο ή το εικοσάεδρο.

42 — Βλ., επίσης, απόφαση της 18ης Ιουνίου 2002, Philips (C-299/99, EU:C:2002:377, σκέψη 81).